בבדי חיין · התירו לו, ויותר מכאן לסור מדרכן דלמא לתי למיסרך: **רבינא אמר** · מתניתין דקתני מלין לוקח ברבית בתלמיד חכם **מסקינן: טעמא מפי למרו רבנן** · רבית נכרי לסור שמא ירגיל הנכרי לתלו וילמד ממעשיו, לא גרסינן דלמא לתי למיסרך: **אם כסף תלוה את עמי** · עמי וכרי תורה אור

בבדי חיין רבינא אמר הכא בתלמידי חכמים עסקינן: מיתיבי מאי גזור רבנן ישמעאל ילמוד ממעשיו, וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו איבעא דמתני לה להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף אם כסף תלוה את עמי את העני עמך עמי קודם, עני ועשיר, עני קודם, עניך ועניי עירך, עניך קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמין אמר מר עמי נכרי עמי קודם פשיטא? אמר רב נחמן אמר לי הוא לא נצרכא דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם תניא אמר ר' יוסי יבא וראה סמיות עיניהם של מלוי ברבית: אדם קורא לחביריו רשע, יורד עמו לחייו, והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי ישראל תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא מתמוטטין? אמר רבי אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין. למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק ממנו, צדיק גמור אינו בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין

(1) מבירה גר תושב האמור לענין רבית אינו יודע מה הוא גר צדק האמור לענין מבירה דכתיב וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ולא לך אלא לגר שנא לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנא לגר תושב שנא משפחת גר זה הנגרר בשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אמר מר ולא לך אלא לגר שנא לגר למימרא דגר קני עבד עברי ואמרת בי אין אחיך עמך אשה ובן קונין עבד עברי ולא נקנה בעבד עברי ושב אל משפחתו בעינן והא ליכא ואין אשה ובן קונין עבד עברי אשה לאו אורח ארעא גר נמי גמירי דמקני קני, דלא מקני לא קני אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו כישראל אבל קונה ותניא ר' נתן אומר לגר יצא ונמכר לגרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת אמר מר ואין אשה ובן קונין עבד עברי נימא דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה את השפחות ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קונה את העבדים? אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל ולא קשיא בא בעבד עברי באן בעבד כנעני עבד עברי צניע לה עבד כנעני פריץ לה אלא הא דתני רב יוסף אמכמלתא לא תרבי כלבא ולא תשתי בר בי רב באושפיזא בשלמא בר בי רב צניע לה אלא בלבא כיון דמסריך בה, מירתתא? אמרי - כיון דכי שריא ליה אומצא מסריך בתרה אמרי אינשי משום אומצא דשריא ליה הוא דמסריך גר תושב האמור לענין רבית מאי היא דכתיב וכי ימוך אחיך וחזקת בו גר ותושב וחי עמך אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך אמכמלתא לגרין מהן ומלגין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתנו כתיב מישראל/ תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב

ערב

בבדי חיין · התירו לו, ויותר מכאן לסור מדרכן דלמא לתי למיסרך: **רבינא אמר** · מתניתין דקתני מלין לוקח ברבית בתלמיד חכם **מסקינן: טעמא מפי למרו רבנן** · רבית נכרי לסור שמא ירגיל הנכרי לתלו וילמד ממעשיו, לא גרסינן דלמא לתי למיסרך: **אם כסף תלוה את עמי** · עמי ונכרי תורה אור

בבדי חיין רבינא אמר הכא בתלמידי חכמים עסקינן: מיתיבי מאי גזור רבנן ישמעאל ילמוד ממעשיו, וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו איבעא דמתני לה להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף אם כסף תלוה את עמי את העני עמך עמי ונכרי, עמי קודם, עני ועשיר, עני קודם, עניך ועניי עירך, עניך קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמין אמר מר עמי נכרי עמי קודם פשיטא? אמר רב נחמן אמר לי הוא לא נצרכא דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם תניא אמר ר' יוסי יבא וראה סמיות עיניהם של מלוי ברבית: אדם קורא לחביריו רשע, יורד עמו לחייו, והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי ישראל תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא מתמוטטין? אמר רבי אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין. למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק ממנו, צדיק גמור אינו בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין

(1) מבירה גר תושב האמור לענין רבית אינו יודע מה הוא גר צדק האמור לענין מבירה דכתיב וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ולא לך אלא לגר שנא לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנא לגר תושב שנא משפחת גר זה הנגרר בשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אמר מר ולא לך אלא לגר שנא לגר למימרא דגר קני עבד עברי ואמרת בי אין אחיך עמך אשה ובן קונין עבד עברי ולא נקנה בעבד עברי ושב אל משפחתו בעינן והא ליכא ואין אשה ובן קונין עבד עברי אשה לאו אורח ארעא גר נמי גמירי דמקני קני, דלא מקני לא קני אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו כישראל אבל קונה ותניא ר' נתן אומר לגר יצא ונמכר לגרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת אמר מר ואין אשה ובן קונין עבד עברי נימא דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה את השפחות ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קונה את העבדים? אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל ולא קשיא בא בעבד עברי באן בעבד כנעני עבד עברי צניע לה עבד כנעני פריץ לה אלא הא דתני רב יוסף אמכמלתא לא תרבי כלבא ולא תשתי בר בי רב באושפיזא בשלמא בר בי רב צניע לה אלא בלבא כיון דמסריך בה, מירתתא? אמרי - כיון דכי שריא ליה אומצא מסריך בתרה אמרי אינשי משום אומצא דשריא ליה הוא דמסריך גר תושב האמור לענין רבית מאי היא דכתיב וכי ימוך אחיך וחזקת בו גר ותושב וחי עמך אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך אמכמלתא לגרין מהן ומלגין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתנו כתיב מישראל/ תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב

ערב

[פירושין פב:] **ענייך ועניי עירך קודמין** · דכתיב עמך הקרובין לך: **עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת** · דהכי הוו עמך טפי: **יורד עמו לחייו** · רגיל להתקוטט עמו כלומר הכהו וכלומר בא להורגו **נעני אמעטיך** רשאי ליכד לתוך לומנותו של קבירו ולמעט מזונותיו של מבירו **ואם** בשעת מיתירו חמים ליטרול להקם ולגמול רעה ופוד דלמרי' בכתובות (דף נ:) עד שתים עשרה שנה מתגלגל אדם עם בנו, מכלן ואילך יורד עמו לחייו" ומתי יורד לתוך לומנותו? ליכא דלא ליימרו הא לא מכן בנכך יומו: **פלוני כפר** · שהלוה ישראל ברבית: **מתמוטטין** · דוק הכי עושה הלה לא ימוט הא לא מכן בנכך יומו: **פלנו מתמוטטין ועולין והללו כן'** · והכי מסתמע קרא 'כל עושה אלה לא ימוט לעולם' ולא יומר ולא ימוט, אין מוטתו מוטת עולם, אבל הנותן בנכך יומו לעולם: **נדיק גמול מינו בולע** · ולא"פ שמתמוטט, עולה ואינו נבלע לעולם: **ונא לך אלא לגר** · לעיל אמרי' דבריית במסכת ערכין (דף נ:) בא ורואה כמה קשה לבקה של בריות אדם עשה ונותן בפירות שביעית סוף מוכר מעלטלין כו' עד שלא בלת לילו עד שמוכר עמו שנאמר ונמכר לך ולא לך אלא לגר: **נמכר לעבודת כוכבים** לחטוב עצים ולשאוב מים: **למאי מר** · הסמק מפרש מילי: **גמירי דמיקני קני** · הגקנה בעבד עברי כעבדי לעצמו קונה בעבד עברי: **דתניא** · דים חילוק בין הנמכר לנכרי לנמכר לישראל: **הרגלע** · בעבד עברי [הנמכר] היובל: **אינו עובד לא את הבן ולא את הבת** · שנאמר (שמות כא) ועבדו לעולם" ולא לבן: **והנמכר לנכרי** · לפיכך בקדושין (דף יז:) והשב עם קונהו ולא עם יורשי קונהו: **לגיע** · מוחזק לעוט הוא בעיניה שלא יקלקלו יחד לא יפפתר לגלות הדבר הלכך לחבור לקטורו: **פריץ לה** · וירחה היא להפקיר לו לת עלמה: **לא תרבי כלבא** · לא תגדל כלב שמא תקלקל ממנו: **לגיע לה** · ובטוחה שלא יודע: **כיון דמסריך פריץ מירתתא** · להיות נרבעת לו: **גר תושב** · שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ואוכל נבילות: **אל תקח מאתו כתיב** · [פאיל ע:] ולחיך קלי וכי כתיב גר תושב לענין ומי עמך כתיב שאתה מצווה להחזיקו: **אבל אתה נעשה לו ערב** · ערבו של לוה כעבד המלוה:

[קדושין כב.] **כבדי חיין** · התירו לו, ויותר מכאן לסור מדרכן דלמא לתי למיסרך: **רבינא אמר** · מתניתין דקתני מלין לוקח ברבית בתלמיד חכם **מסקינן: טעמא מפי למרו רבנן** · רבית נכרי לסור שמא ירגיל הנכרי לתלו וילמד ממעשיו, לא גרסינן דלמא לתי למיסרך: **אם כסף תלוה את עמי** · עמי וכרי תורה אור

בבדי חיין רבינא אמר הכא בתלמידי חכמים עסקינן: מיתיבי מאי גזור רבנן ישמעאל ילמוד ממעשיו, וכיון דתלמיד חכם הוא לא ילמוד ממעשיו איבעא דמתני לה להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף אם כסף תלוה את עמי את העני עמך עמי ונכרי, עמי קודם, עני ועשיר, עני קודם, עניך ועניי עירך, עניך קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמין אמר מר עמי נכרי עמי קודם פשיטא? אמר רב נחמן אמר לי הוא לא נצרכא דאפילו לנכרי ברבית ולישראל בחנם תניא אמר ר' יוסי יבא וראה סמיות עיניהם של מלוי ברבית: אדם קורא לחביריו רשע, יורד עמו לחייו, והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודיו וכותבין וחותמין פלוני זה כפר באלהי ישראל תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם הא למדת שכל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין והא קא חזינן דלא מתמוטטין? אמר רבי אלעזר הללו מתמוטטין ועולין והללו מתמוטטין ואינן עולין. למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק ממנו, צדיק גמור אינו בולע תניא רבי אומר גר צדק האמור לענין

(1) מבירה גר תושב האמור לענין רבית אינו יודע מה הוא גר צדק האמור לענין מבירה דכתיב וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ולא לך אלא לגר שנא לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנא לגר תושב שנא משפחת גר זה הנגרר בשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אמר מר ולא לך אלא לגר שנא לגר למימרא דגר קני עבד עברי ואמרת בי אין אחיך עמך אשה ובן קונין עבד עברי ולא נקנה בעבד עברי ושב אל משפחתו בעינן והא ליכא ואין אשה ובן קונין עבד עברי אשה לאו אורח ארעא גר נמי גמירי דמקני קני, דלא מקני לא קני אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו כישראל אבל קונה ותניא ר' נתן אומר לגר יצא ונמכר לגרי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת אמר מר ואין אשה ובן קונין עבד עברי נימא דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה את השפחות ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קונה את העבדים? אפילו תימא רבן שמעון בן גמליאל ולא קשיא בא בעבד עברי באן בעבד כנעני עבד עברי צניע לה עבד כנעני פריץ לה אלא הא דתני רב יוסף אמכמלתא לא תרבי כלבא ולא תשתי בר בי רב באושפיזא בשלמא בר בי רב צניע לה אלא בלבא כיון דמסריך בה, מירתתא? אמרי - כיון דכי שריא ליה אומצא מסריך בתרה אמרי אינשי משום אומצא דשריא ליה הוא דמסריך גר תושב האמור לענין רבית מאי היא דכתיב וכי ימוך אחיך וחזקת בו גר ותושב וחי עמך אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיך עמך אמכמלתא לגרין מהן ומלגין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתנו כתיב מישראל/ תנו רבנן אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב

ערב

מסורת הש"ס

[פירושין פב:] **ענייך ועניי עירך קודמין** · דכתיב עמך הקרובין לך: **עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת** · דהכי הוו עמך טפי: **יורד עמו לחייו** · רגיל להתקוטט עמו כלומר הכהו וכלומר בא להורגו **נעני אמעטיך** רשאי ליכד לתוך לומנותו של קבירו ולמעט מזונותיו של מבירו **ואם** בשעת מיתירו חמים ליטרול להקם ולגמול רעה ופוד דלמרי' בכתובות (דף נ:) עד שתים עשרה שנה מתגלגל אדם עם בנו, מכלן ואילך יורד עמו לחייו" ומתי יורד לתוך לומנותו? ליכא דלא ליימרו הא לא מכן בנכך יומו: **פלוני כפר** · שהלוה ישראל ברבית: **מתמוטטין** · דוק הכי עושה הלה לא ימוט הא לא מכן בנכך יומו: **פלנו מתמוטטין ועולין והללו כן'** · והכי מסתמע קרא 'כל עושה אלה לא ימוט לעולם' ולא יומר ולא ימוט, אין מוטתו מוטת עולם, אבל הנותן בנכך יומו לעולם: **נדיק גמול מינו בולע** · ולא"פ שמתמוטט, עולה ואינו נבלע לעולם: **ונא לך אלא לגר** · לעיל אמרי' דבריית במסכת ערכין (דף נ:) בא ורואה כמה קשה לבקה של בריות אדם עשה ונותן בפירות שביעית סוף מוכר מעלטלין כו' עד שלא בלת לילו עד שמוכר עמו שנאמר ונמכר לך ולא לך אלא לגר: **נמכר לעבודת כוכבים** לחטוב עצים ולשאוב מים: **למאי מר** · הסמק מפרש מילי: **גמירי דמיקני קני** · הגקנה בעבד עברי כעבדי לעצמו קונה בעבד עברי: **דתניא** · דים חילוק בין הנמכר לנכרי לנמכר לישראל: **הרגלע** · בעבד עברי [הנמכר] היובל: **אינו עובד לא את הבן ולא את הבת** · שנאמר (שמות כא) ועבדו לעולם" ולא לבן: **והנמכר לנכרי** · לפיכך בקדושין (דף יז:) והשב עם קונהו ולא עם יורשי קונהו: **לגיע** · מוחזק לעוט הוא בעיניה שלא יקלקלו יחד לא יפפתר לגלות הדבר הלכך לחבור לקטורו: **פריץ לה** · וירחה היא להפקיר לו לת עלמה: **לא תרבי כלבא** · לא תגדל כלב שמא תקלקל ממנו: **לגיע לה** · ובטוחה שלא יודע: **כיון דמסריך פריץ מירתתא** · להיות נרבעת לו: **גר תושב** · שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ואוכל נבילות: **אל תקח מאתו כתיב** · [פאיל ע:] ולחיך קלי וכי כתיב גר תושב לענין ומי עמך כתיב שאתה מצווה להחזיקו: **אבל אתה נעשה לו ערב** · ערבו של לוה כעבד המלוה:

[קדושין כב.] **אדם** קורא לחביריו רשע יורד עמו לחייו · כתוב בתשובות הגאונים בשם רב לדוק נאון יורד עמו לחייו רשאי לערוך שלים תבואתו

ותימה גדול מנין לו זה:

הא חזינן דלא עבדי הכי ומתמוטטין · ות"ת ללמוד משום שהר עבירות הכתובים בתוכו פסוק ושוחד על נקי לא לקח וי"ל דפריך דחזינן לדיקים גמורים כמי מתמוטטין ת"ל לר"ע פריך דדרים בסוף מכות (דף כד. ע"ש) עושה אלה עושה אחת מכל אלה לא ימוט:

או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים עלמה · ות"ת למ"ל למכתב בתר עקר משפחת גר דהיינו נכרי כיון דנמכר לעבודת כוכבים ת"ל נכרי ועי"ל נכרי מן הרבית ולהוה נבדת דלת קס בבקעת דורא זה לא היה טוען שלא היה שעת תמיית כל המתים ולא נעשה זה יותר מאחר מתים שלא חיו בתוכה שעה אלא מבירין זכו בשביל שמזהרו מן הרבית ת"ש שלא נלמדו כמו שקיימו תבואתיהו את המוהרה

ת"ש שלא ניתן להם:

**

מצאו יכול אחר לומר לו תכס לי ואני לעלה לך כו' · ואם תאמר מאי תיריה ואני לעלה לך לחפילו לומר לי לעלה לנכרי כיון דלא שרי לעלה בהעמידו לגל נכרי כיון דמלוה משותפו לחבירו כדי שיפרע לנכרי רבית בשביל פשיטא דהוי רבית לחפילו לא היה המלוה חייב לנכרי רבית כיון דמשכר המלוה טעון לנכרי רבית ע"פ המלוה כדי הוא [כטעון למלוה עלמו מדין ערב כמו מן מכה לפלוני ולקדם לחי לך דמקודשת מדין ערב בפ"ק דקדושין (דף ז') וכן קשה בסיפא וי"ל דנקט לך משום העמידו לגמעוטין ריבית דאפילו מקבל ישראל רבית כיון שמקבלו בשביל נכרי וכן בסיפא כשהעמידו לגל ישראל לאחר לחפילו מקבל הנכרי רבית:

בשלמא סיפא לחומרא · תימה לחמלי לא הוי רבית נמור כשהעמידו לגל ישראל לחפילו מקבל הנכרי רבית שהרי נעשה ישראל לוה ונכרי מלוה ומחזיר חובו מידו של נכרי וי"ל דאפילו מיזכה לזכות לחבירו במציאה הכא אין קבלתו מן הנכרי זוכה ליראל חבירו דהכי אם היה נכרי מפקיר מעותיו היה יכול לזכות לחבירו שהרי מיהא שהנכרי לינו מפקירן לגל בא לזכות מעותיו למלוה על ידי זה מלוה אין לו כח לזכות שאם כן היה ישראל המקבל שלוחו של נכרי לזכות במעותיו של ישראל שלוה מעות מן הנכרי ברבית וביקש להחזירם לו, מצאו ישראל אחר ואמר לו "תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו" ואם העמידו אצל נכרי מוחר וכן נכרי שלוה מעות מישראל ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו "תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו" ואם העמידו אצל ישראל אמור בשלמא סיפא לחומרא אלא רישא כיון דאין שליחות לנכרי, אידו ניהו דקא שקיל מיניה רבינא: אמר רב הונא בר מנות משמיה דרב אחא בריה דרב איקא הכא במאי עסקינן כגון דאמר ליה "הבי על גבי קרקע והיפטר", אי הכי מאי למימרא? אלא אמר רב פפא כגון שנטל ונתן ביד ואכתי מאי למימרא? מהו דתימא נכרי גופיה כי עביד, אדעתא דישראל קא גמיר ויהיב, קמ"ל רב אשי אמר כי אמרינן אין שליחות לנכרי הני מילי בתרומה אבל בכל התורה כולה יש שליחות לנכרי, והא דרב אשי ברותא דהיא מאי שנא תרומה דלא, דכתיב "גם אתם" "מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית, שלוחים לא נאמרה שליחות אלא בתרומה, דכתיב "ואתם" תהיו שלוחים לי נאמרה שליחות אלא בתרומה בשלמא ישראל ונכרי · מתן דגיים הכא לאף שלוחכם בני ברית מקמצ: **וכיון מדרבנן מיים ליה** · שיהא ישראל זוכה לעורך נכרי הלכך ההוא ישראל זוכה ליה מדרבנן בהלוחה זו מישראל לנכרי **קמן ליה ליה שליחות** · דכי כתיב שליחות, בגדול כתיב, ברתי לחרוס שיהא הקדשן הקדם והיבורו חל, דגבי הקדשות וגדרים "חים" כתיב וגבי "תרומה" "מקח כל חיש אשר ידבנו לבו וגו'" (שמות כה): אית

בגון שנטל ונתן ביד · תימה דבינו תם להשמיע לו לא לתרינן סיפא לחומרא כדהוה לתרינן מעיקרא לגל מייתי נמי בגון שנטל ונתן ביד שקיבל ישראל המעות מן הנכרי ונקט"ל לגל לתרינן לחדעתא דנכרי גמר ומקני ליה וה"ל חיכא בשלמא בסיפא לתרבעה לחין לו (יבמות דף לד·) לגל קאי גבי בשלמא כולהו משכחת להו דהוו גליה ומתוך פ"ה ור"ח משמע לטעלם סיפא לחומרא כתוב בירושלמי ישראל שמנהו נכרי לפוטרופוס או שנטר מותר לגזות ממנו ברבית ונכרי שמנהו ישראל לפוטרופוס או שנטר לגזות ממנו ברבית מעותיו של נכרי שמופקדין ביד ישראל לחסר בחריות ישראל לחסר בחריות נכרי מותר ובשמובה לחת כתב רבינו שם דהיתר גמור הוא כהאי גוונא שילא ישראל הלוה משכנתיו על ידי נכרי או על ידי עבדו והמלוה יקבל משכנתו מיד נכרי ויתן *המעות לנכרי או לפי' ליראל לך שיאמר המלוה לנכי (ע) מלוה לך בשביל הנכרי ולא יהא כאומך המלוה כלל על הלוה כ"ש על המשכנתו והלוה הוא מסולק מן המשכן שהרי אם אבד אין לו דין ודבריס עם המלוה שהרי לא קבלו לגל מיד נכרי [ב] ומותר ליראל להיות ערב בשביל נכרי ליראל המלוה לא בחר ערבא חזיל לגל בחר לוה חזיל ואי לא יפרע הנכרי יפרע הערב הקרן והרבית להשתא הוא דמוזיף לנכרי:

סמור

תורה אור

עָרֵב לְמַאן אִילֵימָא עָרֵב לְיִשְׂרָאֵל *וְהָא תְּנָא *אִלּוּ עוֹבְרִין בְּלֹא תַּעֲשֶׂה הַמַּלְוֶה וְהַלֹּוֶה הָעָרֵב וְהָעֵדִים אֶלָּא לִנְכְרִי יְכוֹלִין דְּדִינִיהּ דִּנְכְרִי דְּאִזֵּיל בְּתַר עָרֵבָא, אִידְּהוּ נִיהוּ דְּקָא שָׁקֵיל מִינֵּיהּ רְבִּיתָא! אָמַר רַב שֵׁשֶׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לְדוֹן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, אִי קִיבֵּל עָלָיו לְדוֹן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל רְבִית גַּמִּי לֹא לְשַׁקּוֹלֵי! אָמַר רַב שֵׁשֶׁת שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לָזוֹ וְלֹא קִיבֵּל עָלָיו לָזוֹ: מְלוֹהּ יִשְׂרָאֵל מְעוֹתָיו שֶׁל נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי כו': תָּנוּ רַבָּנָן מְלוֹהּ יִשְׂרָאֵל מְעוֹתָיו שֶׁל נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי אֲבָל לֹא מִדַּעַת יִשְׂרָאֵל כֵּיצַד יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִן הַנָּכְרִי בְּרִבִּית וּבִיקֵּשׁ לְהַחֲזִירָם לוֹ, מָצָאוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר וְאָמַר לוֹ "תֵּנֵם לִי וַאֲנִי אַעֲלֶה לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה מַעֲלֶה לוֹ" אֲפִלּוּ וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל נָכְרִי מוֹתָּר וְכֵן נָכְרִי שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וּבִיקֵּשׁ לְהַחֲזִירָם לוֹ מָצָאוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר וְאָמַר לוֹ "תֵּנֵם לִי וַאֲנִי אַעֲלֶה לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה מַעֲלֶה לוֹ" אֲפִלּוּ וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל אָמוּר בְּשַׁלְמָא סֵיפָא לְחוּמְרָא אֶלָּא רֵישָׁא כֵּיוָן דְּאֵין שְׁלִיחוּת לְנָכְרִי, אִידְּהוּ נִיהוּ דְּקָא שָׁקֵיל מִינֵּיהּ רְבִּיתָא! אָמַר רַב הוּנָא בַּר מָנוֹת מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּגוֹן דְּאָמַר לֵיהּ "הָבֵי עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְהֵיפָּטֵר", אִי הָכִי מַאי לְמֵימְרָא? אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא כְּגוֹן שֶׁנְּטָלוֹ וְנָתַן בְּיָדוֹ וְאַכְתִּי מַאי לְמֵימְרָא? מְהוּ דְּתֵימָא נָכְרִי גּוּפֵיהּ כִּי עָבִיד, אַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל קָא גָּמִיר וְיָהֵיב, קָמַ"ל רַב אָשֵׁי אָמַר כִּי אָמְרִינַן אֵין שְׁלִיחוּת לְנָכְרִי הָנֵי מִילֵּי בִּתְרוּמָה אֲבָל בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ יֵשׁ שְׁלִיחוּת לְנָכְרִי, וְהָא דְּרַב אָשֵׁי בְּרוּתָא דְּהִיא מַאי שְׁנָא תְּרוּמָה דִּלְא, דִּכְתִיב "גַּם אַתֶּם" "מָה אַתֶּם בְּנֵי בְּרִית אַף שְׁלוּחֲכֶם בְּנֵי בְּרִית, שְׁלִיחוּת דִּכְתִיב "וְאַתֶּם" תִּהְיוּ שְׁלוּחִים לִי נֶאֱמְרָה שְׁלִיחוּת אֶלָּא בִּתְרוּמָה בְּשַׁלְמָא יִשְׂרָאֵל וְנָכְרִי · מַתָּן דְּגָיִים הָכָא לְאַף שְׁלוּחֲכֶם בְּנֵי בְּרִית מִשְׁתַּכַּח: **וְכֵיוָן מְדַרַבָּנַן מְיֻמָּן לֵיהּ** · שֶׁיְּהֵא יִשְׂרָאֵל זוֹכֶה לְעוֹרֵךְ נָכְרִי הַלָּכָךְ הַהוּא יִשְׂרָאֵל זוֹכֶה לֵיהּ מְדַּרַבָּנַן בְּהַלְוָאָה זוֹ מִיִּשְׂרָאֵל לְנָכְרִי **קָמַן לֵיהּ לֵיהּ שְׁלִיחוּת** · דְּכִי כְּתִיב שְׁלִיחוּת, בְּגָדוֹל כְּתִיב, בְּרוּתָא לְתִרּוּם שֶׁיְּהֵא הַקְּדֵשׁן הַקֶּדֶם וְהֵיבּוּרוֹ חָל, דְּגַבֵּי הַקְּדָשׁוֹת וּגְדָרִים "חִים" כְּתִיב וּגְבֵי "תְּרוּמָה" "מִקַּח כָּל חִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ וְגוֹ'" (שְׁמוֹת כה):

בְּגוֹן שֶׁנְּטָלוֹ וְנָתַן בְּיָד · תּוּמַר רַבִּינוּ שֶׁם דְּלֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר כֵּן אֶלָּא לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהַקְנוֹתוֹ לוֹ עַל יְדֵי שְׁלִיחוּת שֶׁהֲרֵי הַנָּכְרִי עַצְמוֹ הָיָה לוֹוֶה מִיִּשְׂרָאֵל וְהָיָה מַלְוֶה לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר וְלֹ